

24.

Randers, den 27de November 1889.

Bemærkninger til det af Regjeringen fremsatte Toldforslag.

1. Paa Table A. staar anført for Kartefabriker, „Udfarter og Karteblade med Ferntænder ned sættes fra 6,25 D. pr. Pd. til 5 D. pr. Pd.“ Tolden burde formentlig forhøies i Stedet for at formindskes, idet den tydske Konkurrence er meget følelig for de tre Kartefabriker, vi have her i Landet, nemlig 2 i Viborg og 1 i Randers, og som let kunne tilfredsstille Landets Forbrug af Rarter.

Fabrikationen af Rarter vil, saafremt den nye Toldtarif gaar igjennem, gaa endnu mere tilbage, maaste endog til Grunde; thi i Tydskland er Forholdet saaledes, at 1 Mand, Hustru og Barn passe 3 eller flere Maskiner til en samlet Arbejdsløn af 3 Mark om Dagen, hvilket Beløb udgjør en enkelt Mand's Dagløn her, hvilket foraarsager, at Arbejdslønnen paa 6 Dufin Rarter her er 1,75 D. dyrere end i Tydskland, og naar nu hertil kommer, at Staaltraad, som udgjør det vigtigste Materiale i Rarter, er belastet med en Told af 2,1 pr. Pd., efter den nye Tarif 2 D. pr. Pd., fremgaar det klart; at Kartefabrikationen bør støttes af al Evne, og til den Ende burde Staaltraaden, som benævnes Kartetraad, være todfri.

2. Som bekendt er Mølleindustrien den Erhvervsfilde her i Landet, som er mest trykket, hvorfor der bør arbeides hen til, at Møllesten blive todfri og ikke som nu koste 32 D. pr. Kubitsfod i Told.

I Mølleindustrien bruges Sigteflor, der er forarbejdet af ren Silke; Tolden herpaa er sat op fra 400 D. til 600 D. pr. Pd. Her bør gøres Noget for Møllerne; thi det er jo ikke en Luxusartikel, Sigteflor, men en for Møllerne nødvendig Forbrugsartikel. Tolden herpaa burde frigives; thi som foran berørt, arbeide vore Møllere under meget trykkende Kaar.

3. Paa Table A. findes anført for Trævarefabriker „Træsto- og Tøffeltræ“, ved sidstnævnte forstås vel Tøfler, Kapsto og Læderkapsto i forarbejdet Stand uden Læderbeslag, til uforandret Toldsat. Tolden paa nævnte Artikler bør forhøies af følgende Grunde:

Træstoindustrien er vel noget nær den største Erhvervsgræn her i Landet; den forbruger af Raamateriale i Bøg alene de 52 pCt. af alt dansk Bøgegavntræ, vide Kapitain Wagners Teknologi, Bag. 461, af hvilken ligeledes fremgaar, at Haandfabrikationen af Træsto androg 1/2 Million Mark alene for Silkeborgegnens Bedkommende, desforuden findes der neppe en Landsby, uden at der findes en eller to Træstomænd.

Foruden Haandindustrien af Træsto og Tøfler m. v. habes to større Fabriker i nævnte Artikler, og en tredje Fabrik er under Anlæg her i Randers, disse tre Fabrikers Produktion vil udgjøre 1/2 Million, uden at Konkurrencen imellem Fabrikkerne og Haandindustrien er generende for hinanden, paa Grund af, at Produkterne af Fabrikkerne eksporteres til Udlandet, af hvilket Sverige har taget en betydelig Part.